

Universitätsbibliothek Paderborn

Medvlla Theologica

Ex Sacris Scriptvris, Conciliorvm Pontificvmqve Decretis, Et Sanctorvm Patrvm Ac Doctorum Placitis Expressa ; In qua, quidquid tum ad fidei mysteria sanè ac rectè intelligenda, & ab erroribus quibusvis discernenda, tum ad sacramenta debitè conficienda & ministranda, tum ad actiones humanas iuxta ...

Complectens ea quæ ad Sacramenta & mores pertinent

Abelly, Louis

Coloniæ Agrippinæ, 1659

§. 4. De eleemosyna spirituali & correctione fraterna.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38979

De eleemosyna spirituali, & correctione
fraterna.

DOCET S. Thom. q. 32. a. septem præsertim modis spiri-
ritualē eleemosynam exerceri posse, scilicet docen-
do ignorantem, consilium dando dubitanti, afflicto
consolando, corripiendo peccantem, tolerando benignè
illos qui graves sunt & onerosi, condonando injurias, &
pro vivis ac defunctis orando.

De hac autem spirituali eleemosyna idem quod de
corporali dicendum est, servata tamen debita proportio-
ne; scilicet unumquemque teneri eo quo potest modo ad
succurrendum proximo constituto in extrema & moraliter
in superabili necessitate spirituali, ut dictum est paragr.
2. & etiam in gravi, id est quando non nisi ægrè & cum
summa difficultate necessitas illa spiritualis superari po-
test. quamvis hæc obligatio succurrendi in gravi necessita-
te spirituali, non adeo stricta sit in laicis quàm in Sacer-
dotibus; illis præsertim quibus animarum cura commissa
est, qui proinde ratione officii sui debent instruere igno-
rantes, de rebus illis quæ ad salutem necessaria sunt; con-
siliū rectum de iisdem rebus ad salutem necessariis præ-
bere: item afflictis quam possunt, impendere consolatio-
nem, ne malorum pondere oppressi in desperationem in-
cidant: similiter & aliorum defectus tolerare, condonare
injurias, corripere peccantes, ac pro vivis & defunctis ora-
re, quoties id ab illis charitatis ordo, aut muneris sibi im-
positi ratio exigit.

Verum peculiaris est difficultas circa correctionem fra-
ternam peccantium; quo nomine à Theologis intelligitur
qualiscunque sermo, quo quis vel monendo, vel repre-
hendendo, vel hortando, vel rogando, vel instruendo, aut
alia simili ratione nititur proximum à peccato revocare,
& ad officium virtutemq; reducere, idq; ob ipsius proxi-
mi propriam ac peculiare bonam,

De hæc autem fraterna correctione supponimus tanquam certum, inesse obligationem ad illam faciendam, non solum ex consilio, sed etiam ex præcepto, ut docet S. Thom. q. 33. a. 2. & cum eo Theologi omnes, qui id communiter probant ex his Christi Domini verbis S. Matth. 18. *Si peccaverit in te frater tuus, vade & corripe eum, &c.* id est si te sciante peccavit frater tuus, ut explicat S. Augustinus serm. 16. de verb. Dom. qui hæc Christi Domini verba tanquam de præcepto dicta intelligit.

Hoc supposito tria præsertim de correctione fraterna quaeri possunt: primum, quando facienda sit: secundum, a quo facienda sit: tertium, quis ordo in illa servandus.

Ad primum quaeritum respondetur hoc præceptum, cum affirmativum sit, non quovis tempore obligare, sed solum concurrentibus quatuor conditionibus. Prima est ut noveris peccatum proximi: si enim illud ignores, corrigere non teneris, imò nec curiosius inquirere debes; hoc enim ad superiorem illius proprie pertinet, ut docet S. Thom. a. 2 ad 4. unde Proverb. 24. *Ne quaras, inquit Sapiens impietatem in domo iusti, & neque vastes requiem ejus.* Secunda est, ut ille, qui peccavit, nec emendatus sit, nec mox sive per alium sive per se ipsum credatur emendandus; si enim jam emendatus sit, vel proxime emendandus existimetur, correctione tua non indiget, nec proinde ad illam faciendam obligaris, ut docet Valentia disp. 3. q. 10. de correct. frat. pu. 2. Imò valde probabilis est sententia Sylv. Turr. & aliorum, quos citat & sequitur Laym. tract. 3. c. 7. de correct. frat. peccatum merè præteritum, si non subsit periculum recidendi, non cadere sub obligationem præcepti correctionis fraternæ: unde Eccli. 19. dicitur. *Corripe proximum, ne forte iteret.* Tertia est, ut speres aliquem fructum tuæ correctionis; si enim nulla sit emendationis spes, imò verearis ne ist, qui peccavit, correctione tua deterior fiat, tunc manifestum est te ad illam minime obligari: unde S. Aug. lib. 1. de civit. c. 9. dicit ad charitatem pertinere, ut quis *corripienti male agentibus parcat, quia ipsis metuit, ne deterio-*

deteriores ex hoc efficiantur. Excipiendus est tamen casus ille, in quo ex defectu correctionis alii scandalum aliquando paterentur: tunc enim correctio facienda est, ne alii inde peccandi occasionem accipiant. Quarta denique conditio est, ut locus, tempus, aliaque ad corrigendum circumstantia opportuna sint: si enim alterius temporis vel loci opportunitatem ad proximum corrigendum commodam rem expectes, non teneris statim illum corrigere, sed indubitanter id differre potes. Ita docet S. Thom. art. 2, ad 3. S. Aug. supra dicit esse consilium charitatis, si aliquis propterea obiurgandis & corripiendis male agentibus parcat, quod opportunum tempus requirit.

Quod spectat ad secundum quaesitum, quinam videbuntur ad correctionem fraternam obligentur; asserit S. Doctor art. 3. omnes teneri ex virtute charitatis: quod etiam constat ex Eccli. 17. ubi dicitur, quod Deus Mandavit unicuique de proximo suo: & S. Matth. 18. ubi Christus indefinitè præcipit: Si peccaverit in te frater tuus, corripe eum. Praelati tamen & Superiores, quibus aliorum cura incumbit, strictius ad correctionem faciendam obligantur: quod quidem, si spectetur ut est actus iustitiae vindicativae, ad illos solos pertinet, ut observat idem S. Doctor.

Quod denique spectat ad tertium quaesitum; videlicet quis ordo in correctione fraterna servandus sit; & an ordo a Christo Domino in Evangeliiis præscriptus, sit ex præcepto necessarius; ut scilicet peccans primò privatim admonetur; tum, si hæc admonitio nihil proficit, unus aut duo testes adhibeantur; ac demum Ecclesiae seu Praelato aut Superiori denuncietur? Resp. secundum mentem S. Doctoris art. 7. & 8. non modò ipsam correctionem fraternam, sed & illius faciendae modum à Christo Domino præscriptum, esse de præcepto: quod tamen præceptum, cum sit affirmativum, nec quovis loco & tempore obliget, inde sequitur, tunc solum ex præcepto modum illum correctionis servandum esse, quando ad ipsius correctionis finem assequendum necessarius esse censetur: quapropter S. Aug. serm. 16. de verb. Dom. de isto corripiendi modo loquens,

loquens, discernere, inquit, debemus, aliquando istud, aliquando illud esse faciendum; aliquando corripiendo fratrem inter te & ipsum solum; aliquando coram omnibus.

Observat autem Greg. à Valentia disp. 3. q. 10. de correct. fiat. pu. 5. varios esse casus, in quibus nulla videtur esse ad illum modum correctionis fraternæ servandum obligatio; ut si peccatum sit publicum; vel si, quamvis occultum, cedat tamen in damnum communitatis, & periculum sit in mora; aut si ob aliquam incurrentem circumstantiam prudenter iudicetur modum illum ad emendationem proximi futurum inutilem; quod etiam docet S. Thom. art. 8. ad 1. ubi etiam in resp. 4. addit ex S. August. si post occultam admonitionem peccator minimè relipiscat, utiliùs interdum fore peccatum eius Prælato seu Superiori, non quidem ut iudici, sed ut patri priùs manifestare quam testes adhibeantur, eò quòd paterna charitate & admonitione peccatori plus quam quivis alius prodesse possit. Videri potest idem Valentia loco citato, ubi fuffissimè de istis agit.

Supersunt adhuc aliquæ difficultates circa correctionem fraternam breviter hic à nobis solvendæ.

Prima est, an etiam inferiores teneantur correctionem fraternam erga Superiores exercere? Respond. affirmativè, dummodo concurrant quatuor conditiones suprà explicatæ: ita enim docet S. Thom. art. 4. & in resp. ad 2. confirmat exemplo S. Pauli, qui, cum esset S. Petro utpote Apostolorum Principi subditus (ut ibidem dicit S. Doctor;) erga illum tamen correctionem fraternam exercuit. Hæc tamen correctio subditorum erga Superiores (ut ibidem monet) cum omni mansuetudine, ac reverentia faciendæ est, iuxta illud Apostoli 1. ad Timoth. 5. *Seniorem ne increpaveris, sed obsecra ut patrem*

Secundâ difficultas est, an sit obligatio ad correctionem fraternam faciendam de quibuscunque peccatis etiam venialibus? Resp. quamvis laudabile sit proximum etiam de venialibus corripere, modo prudenter & cum charitate id fiat; non esse tamen ad id obligationem sal-

tem

tem sub peccato mortali: imo interdum utilius esse levis
ra cuiusmodi peccata dissimulare, nisi talia sint, quae
scandalum aliorum, vel gravioris alicuius peccati com-
mittendi occasionem praebere possint. Ita Nav. cap. 14. a.
13. ubi addit aliquando licitum esse expectare, ut peccato
rursus incidat in peccatum, in quo deprehensus peccato-
cum maiori fructu corrigi.

Tertia difficultas est, an teneamur admonere & corri-
pere illum, qui ex ignorantia peccat? Resp. nos ad id tene-
ri, si eius ignorantia sit vincibilis, id est de re, quam quis
scire potest & debet; si autem sit invincibilis distinguen-
dum est. vel enim speratur fructus aliquis ex illa correptione,
vel minime speratur: si primum, instruere teneamur, si
ignorantem, praesertim si illius cura nobis commissa sit: si
secundum, bonae fidei relinquendus est, dummodo
tamen inde alterius damnum aut scandalum non sequatur.
Ita Bannes, Malderus, Azorius, Navarrus & alii quos citat
& sequitur Bonacina disput. 3. quaestio. 4. de charitate
pu. 7.

Quarta & ultima difficultas est, quale peccatum sit frater-
nae correctionis omissio. Resp. illum peccare mortali-
ter, qui commodè ac faciliè impedire, vel tollere potest
correctione fraterna gravem miseriam spiritualem pro-
misi, quale est peccatum aliquod mortale, sed non aude-
t ob alicuius mali temporalis timorem, vel alicuius tem-
poralis boni cupiditatem, quae in eius animo fraternae
charitati praeponderat, ut constat ex dictis paragrapho
illum autem qui propter passionem aliquam timoris, ve-
recundiae, aut pusillanimitatis non existimat se tam strictè
ad hoc obligari, vel minus se idoneum reputat ad corre-
ptionem faciendam, ideoque illam omittit; plerumque
non nisi venialem culpam incurrere, ut docet S. Thom. 2.
2. ad 3. quod tamen intelligendum videtur cum haec cor-
ceptione, nisi is, qui corrigere omittit, sit Su-
perior; aut ex illa omissione grave ali-
quod scandalum se-
quatur.